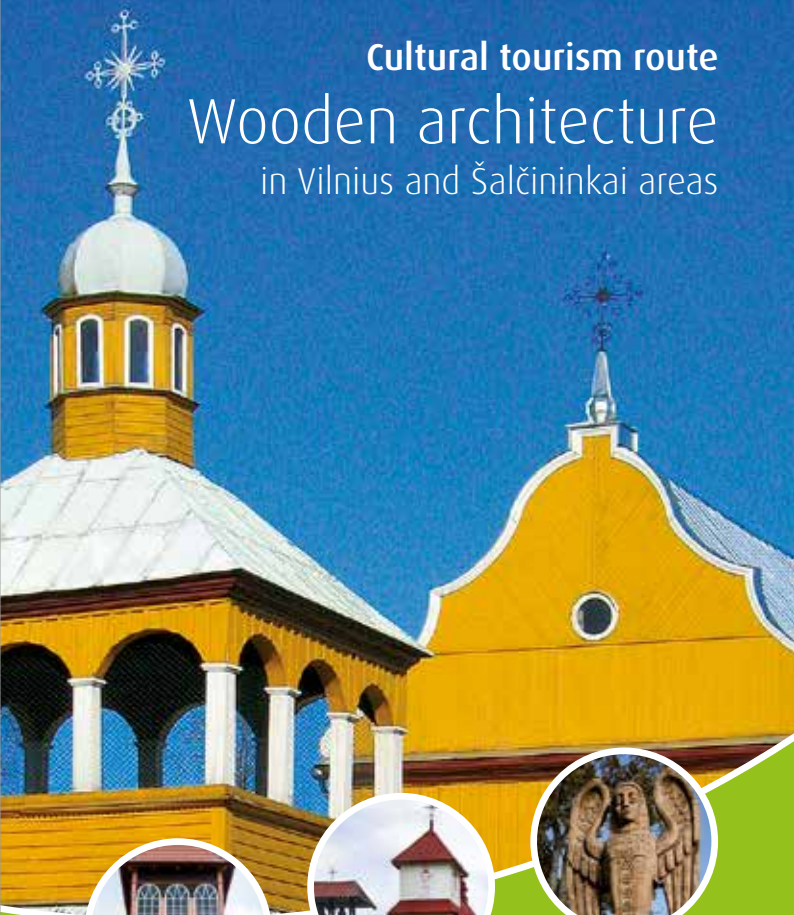




Kultūrinio turizmo maršrutas
Medinė architektūra
Vilniaus ir Šalčininkų rajonuose

Cultural tourism route
Wooden architecture
in Vilnius and Šalčininkai areas



Kultūrinio turizmo maršrutas
Medinė architektūra
Vilniaus ir Šalčininkų rajonuose

Cultural tourism route
Wooden architecture
in Vilnius and Šalčininkai areas



Vilnius
2014



Turiny | Contents

Maršruto schema Route scheme	4
Įžanga Introduction	5
1. Keturiasdešimt Totorių	6
2. Skurbutėnai	7
3. Rūdninkai	8
4. Karužiškės	9
5. Jašiūnai	11
6. Gojus	13
7. Vilkiškės	13
8. Turgeliai	14
9. Akmenynė	15
10. Tabariškės	16
11. Medininkai	18
12. Šumskas	21
13. Kena	23
14. Buivydžiai	24
15. Bezdonys	25
16. Nemenčinė	25
17. Eitminiškės	27
Autobusų ir traukinių stotys Bus and Train Stations	28
Traukinių maršrutai Railway routes	28
Autobusų maršrutai Buses itinerary	28
Turizmo paslaugos ir pramogos Tourism services and attractions	29
Renginiai Events	30
Piktogramos Pictograms	31

Vilniaus rajono vietos veiklos grupės užsakymu
leidinį parengė VšĮ „Turizmo plėtros institutas“

The publication was compiled and published by
the Institute of Tourism Development
on behalf of the Vilnius District Local Action Group



Maršruto schema Route scheme

Visi atstumai nurodyti pagal schemoje pateiktą maršrutą, išskyrus Vilnių, kur pateikiami artimiausi atstumai.

All distances are indicated by the route in the scheme, except Vilnius, where distances represent the shortest route.



	Akmenynė	Bezdonys	Buivydziai	Eitminiškės	Gojus	Jašiūnai	Karužiškės	Kena	Keturiusdešimt Totorių	Medininkai	Nemenčinė	Rūdninkai	Skurbutenai	Šumskas	Tabariškės	Turgeliai	Vilkiškės	Vilnius
Akmenynė	---	116	96	136	29	26	40	56	74	37	124	57	77	65	16	23	16	42
Bezdonys	116	---	20	20	145	142	156	44	190	79	8	173	193	53	100	93	132	23
Buivydziai	96	20	---	40	125	122	136	24	170	59	28	152	173	32	80	73	112	42
Eitminiškės	136	20	40	---	164	161	176	64	209	99	11	192	212	72	119	113	151	32
Gojus	29	145	125	164	---	3	11	85	45	66	153	28	48	94	45	52	13	33
Jašiūnai	26	142	122	161	3	---	15	82	48	63	150	31	52	90	42	49	10	31
Karužiškės	40	156	136	176	11	15	---	96	33	78	164	16	37	105	57	64	25	28
Kena	56	44	24	64	85	82	96	---	130	19	53	112	133	8	40	33	72	25
Keturiusdešimt Totorių	74	190	170	209	45	48	33	130	---	111	198	17	3	138	90	97	58	19
Medininkai	37	79	59	99	66	63	78	19	111	---	87	94	114	27	21	14	53	33
Nemenčinė	124	8	28	11	153	150	164	53	198	87	---	180	201	61	108	101	140	24
Rūdninkai	57	173	152	192	28	31	16	112	17	94	180	---	21	121	73	80	41	33
Skurbutenai	77	193	173	212	48	52	37	133	3	114	201	21	---	142	93	100	61	22
Šumskas	65	53	32	72	94	90	105	8	138	27	61	121	142	---	48	41	80	33
Tabariškės	16	100	80	119	45	42	57	40	90	21	108	73	93	48	---	7	32	40
Turgeliai	23	93	73	113	52	49	64	33	97	14	101	80	100	41	7	---	39	33
Vilkiškės	16	132	112	151	13	10	25	72	58	53	140	41	61	80	32	39	---	39
Vilnius	42	23	42	32	33	31	28	25	19	33	24	33	22	33	40	33	39	---



Įžanga

Vilniaus ir Šalčininkų rajonus galima vadinti Lietuvos babilonu. Čia gyvena lietuviai, lenkų, rusų, baltarusių, totorių, karaimų, ukrainiečių, žydų, romų. Šimtus metų jie kūrė savo gyvenimą remdamiesi tradicijomis, papročiais ir tikėjimu. Kraštas buvo apsuptas didelių girių, todėl tiek savo namus, tiek ir sakralinius pastatus statė iš medžio.

Keliaudami šiuo maršrutu galite pamatyti medinių bažnyčių, pakerėsiančių savo kuklumu ir derme su gamta. Kraują kaitins legendomis apipintos gudžios girios ir atgimusi Medininkų pilis. Nuo jos kuorų atsiveria įspūdingas kalvotas apylinkių kraštovaizdis. Jei į laisvę paleisite vaizduotę, tolumoje išvysite ir atžygiuojančius kryžiuočių legionus.

Kaimo turizmo sodybos svečiams siūlo pailsėti gamtoje: pavasarį paskridę paukščiai giesmininkai paupiuose surengia chorų varžytuves, vasarą vilioja sraunios upės, pamiškėse sirpstancios uogos ir pražydušios vais-tažolės, rudenį – dygstantys grybai, o žiemą miškais ir laukais nusidriekia slidininkų pamėgti takai.

Introduction

Vilnius and Šalčininkai areas might be called the Babylon of Lithuania. One may find Lithuanians, Poles, Russians, Byelorussians, Tartars, Karaites, Ukrainians, Jews and Romany people dwelling there. For hundreds of years they lived according to their traditions, customs and religion. The region was surrounded by large forests, therefore, people built both their houses and temples of wood. While travelling along this route, one can see wooden churches, enchanting by their solemnity and harmony with nature.

You will be fascinated by the tenebrous forests and resurrected Medininkai Castle, hiding lots of legends. From the castle towers one will see a spectacular landscape of the hilly surroundings – if you use your imagination, you can see the approaching legions of crusaders.

Rural tourism farmsteads offer recreation in nature to their guests: in spring, the returning warbler birds arrange choir contests in river banks, in summer, you will be lured by wildwater rivers, ripe berries and flowering herbs on the wood skirts, in autumn – by sprouting mushrooms and in winter, the trails, beloved by skiers, run along the woods and the fields.

1



Keturiasdešimt Totorių

GPS N 54.562203; E 25.170306

🚗 232, 232A



Keturiasdešimt Totorių kaimo mečetė

Keturiasdešimt Totorių kaimas, Vilniaus rajonas



1397 metais Lietuvos didysis kunigaikštis (LDK) Vytautas (1350–1430) Lietuvoje apgyvendino kelis šimtus kilmingų Krymo totorių šeimų. Jie turėjo saugoti Trakus ir Vilnių. Mainais iš kunigaikščio gavo privilegijų – galėjo išlaikyti savo tikyba ir papročius. Anot legendos, vienas prie Vokės upelio gyvenantis totorius vedė keturias moteris, o kiekviena jų pagimdė po 10 sūnų. Ta vietovė imta vadinti Keturiasdešimties Totorių kaimu. Jame totoriai gyvena iki šiol. Tai įspūdingas stačiakampio plano gatvinis kaimas su

trejomis vietinių gyventojų kapinėmis ir mečete.

Lietuvoje tėra keturios veikiančios musulmonų šventyklos. Viena jų – Keturiasdešimties Totorių kaime. Keturkampiai mediniai maldos namai iškilę 1815 metais. Jie ypatingi – vieninteliai iš visų LDK mečečių neturi mihrabo. Mečetė padalyta į vyrų ir moterų patalpas, į kurias galima patekti pro atskirus įėjimus. Maldos namai veikė ilgus metus, kol sovietų valdžia juos uždarė. Tikintiesiems jie grąžinti tik 1980 metais. Dabar tai – šalies musulmonų dvasinis centras. Mečetę supa XVI–XVII a. kapinaitės su lauko akmenų antkapiais.



The mosque of the Village of Forty Tartars

The Village of Forty Tartars, Vilnius District

In 1397, the Grand Duke of Lithuania Vytautas (1350–1430) gave home to several hundreds of noble Crimean tartar families in Lithuania. The tartars were supposed to guard Trakai and Vilnius. For their services to the duke, they had some privileges – they could keep their religion and customs. According to the legend, one tartar, who lived by the river Vokė, married four women and each of them gave birth to 10 sons. So the people named the village as of Forty Tartars. Tartars have been still residing in this impressive rectangular street village, which has three cemeteries of local residents and a mosque.

There are only four functioning Muslim mosques in Lithuania. One of them is in the Village of Forty Tartars. The tetragonal wooden temple was erected in 1815. It is unique, since it is the only mosque in the Grand Duchy

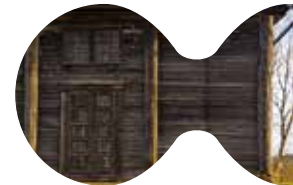
2



Skurbutėnai

GPS N 54.551769; E 25.122573

🚗 232, 232A



Skurbutėnų koplyčia

Skurbutėnai, Vilniaus rajonas

Tel. +370 5 235 27 15; +370 616 95 155

Prie kairiojo Vokės intako Asdrės upelio įsikūręs tipiškas gatvinis kaimas – Skurbutėnai. Prie pagrindinės Skurbutėnų gatvės už nedidelės akmeninės tvoros stovi medinė koplyčia. Pastatyta 1746-aisiais. Po 1855 metų remonto koplyčia išliko iki mūsų dienų liudydama audringus įvykius. Dėl 1812 metų karo ir 1863 metų sukilimo Dievo namai kurį laiką stovėjo tušti. Koplyčia – neįmantrus statinys, iš pažiūros primenantis kiek didesnę stačiakampio plano kaimo trobą nupjautais kampais altoriaus dalyje, su šonine zakristija. Bokšto virš stogo nėra, todėl kryžius pritvirtintas ant pastato frontono. Bažnyčioje yra trys paminkliniai dailės kūriniai. Tai molbertinės tapybos paveikslas „Alegorija“ (XIX a. II pusė), 1749 metų žvakidės, XIX a. arnotas.



Skurbutėnai chapel

Skurbutėnai, Vilnius District

Near Asdrė, the left inflow to the river Vokė, one will find a typical street village – Skurbutėnai. Close to the main street, behind a small stone fence, there is a wooden chapel, built in 1746. After the reconstruction, performed in 1855, the chapel has remained to the present day, being a witness of turbulent events. Due to the war of 1812 and the uprising of 1863, the temple remained closed for a certain period. The chapel is a simple building, reminiscent of a larger rectangular farmhouse with cut angles in the altar part and a side vestry. There is no tower above the roof, therefore, the cross is attached to the building's pediment. The temple has three memorial works of art – the easel painting “Alegorija” (2nd half of the 19th century), candlesticks (1749) and the cope (19th century).



3



Rūdinkai

GPS N 54.432131; E 25.150114

230



Švč. Trejybės bažnyčia

Rūdinkai, Šalčininkų rajonas

Tel. +370 380 47 922; +370 380 47 948

Šv. Mišios: VII 11.00 val. (lenkų kalba), 12.45 val. (lietuvių kalba)

Bažnyčia atidaryta: I-V 15.30-18.00 val. VII 9.00-15.00 val.

Rūdinkų giria garsėja nuo XV a. – čia būta geležies rūdos telkinių ir liejyklų, veisėsi stumbrai ir meškos, tad didysis kunigaikštis Kazimieras Jogailaitis (1427-1492) turėjo prašmatnų medžioklės dvarą. Šiandien giria – kraštovaizdžio draustinis, bet čia vis dar medžiojama. Poilsiautojai pušynuose uogauja, grybauja, renka vaistažoles. Giroje noriai lankosi paukščių stebėtojai, fotografai, o buvusiam sovietų kariniame poligone rudenį žmonės susirenka pasiklausyti tetervinų tuoktvių. Visinčios, Šalčios upelius mėgstama žvejoti ir baidarininkai.



1470 metais kunigaikštis Kazimieras Jogailaitis įsakė medžioklės dvarą aplinkinių kaimų parapijiečiams pastatyti koplyčią. Deja, ji sudegė, tad kaimo gyventojai panorė turėti bažnyčią. Atsirado ir dingstis: pašautas lokys užpuolė kunigaikštį, bet valdovą išgelbėjo padėjas.

Bažnyčią pastatė Kazimiero sūnus Žygimantas Senasis (1467-1548) ir papuošė kunigaikščio išgelbėjimo votu „Lokio letena“. XVI a. joje buvo nakčiai pastatytas karstas su karalienės Barbaros Radvilaitės (1520-1551) palaikais, kai gedulingos eitynės ją lydėjo iš Krokuvos į Vilnių. XVII a. viduryje maldos namus ir medžioklės dvarą sudegino Rusijos kazokai. Dabartinė medinė bažnyčia stovi nuo 1790 metų. XIX a. viduryje ją papuošė iš uždarytos Trakų bernardinų bažnyčios pervežtas altorius.

Prie Rūdinkų kapinių stovi 1975-aisiais statytas 5 m aukščio paminklas, primenantis, kad 1863 metais Rūdinkų giria tapo tvirtove visiems, kas atsiliepė į sukilėlių vadovybės raginimą ginti „Tewine nuo Maskolo“. Keletą savaičių joje slėpėsi ir Liudviko Narbuto (1831-1863) būrys, kuris 1863 metų kovo 9 dieną atrėmė caro kariuomenės puolimą.



The Church of the Holy Trinity

Rūdinkai, Šalčininkai District

Mass is held: Sundays at 11.00 (in Polish), 12.45 (in Lithuanian)

The church is open: Monday through Friday 15.30-18.00, Sunday 9.00-15.00



The Rūdinkai forest has been well known since the 15th century for its iron ore mines and iron-works, bears and bison, thus, the Grand Duke Casimirus Jagellon (1427-1492) had a luxurious hunting estate. At present, the forest is a landscape preservation



park, however, hunting is still performed sometimes. Holidaymakers pick berries, mushrooms and herbs in pinewoods. The forest attracts bird spotters and photographers and in autumn people come to the former Soviet military grounds to listen to black grouse mating sounds. The streams Visinčia and Šalčia are popular among fishermen and canoeists.

In 1470, the Duke Casimirus Jagellon instructed to build a chapel in his hunting estate for parishioners from the surrounding villages. Unfortunately, the chapel burned and the villagers wished to have a church. There also was a pretext – an injured bear attacked the duke, however, his assistant saved his life. The church was built by Casimirus's son Sigismund I the Old (1467-1548) and decorated by the duke's saving wotum "Bear's Paw". In the 16th century, the church housed the coffin with the body of the Queen Barbara Radziwill (1520-1551) for one night, when the mournful procession carried it from Krakow to Vilnius. In the middle of the 17th century, the temple and the hunting estate were burned down by Russian Cossacks. The present-day wooden church has been charming since 1790. In the middle of the 19th century, an altar was brought from the closed Trakai Cistercian Church.

Near the Rūdinkai cemetery you will find the monument of 5 m height, erected in 1975, to commemorate that in 1863, the Rūdinkai forest became the stronghold for all those, who responded to the rebels' call to protect the fatherland from "Muscovites". Liudvikas Narbutas' (1831-1863) squad, which was hiding in the forest for several weeks, withstood the attack of the Tsar's army on 9th of March, 1863.

4



ZOO

Karužiškės

GPS N 54.483622; E 25.277636

223 (Terešiškės)

Vilnius-Terešiškės-Jašiūnai, Vilnius-Terešiškės-Stasylos



Pažintinis „Miško turtai“ takas ir „Gyvasis kampelis“

Karužiškės, Vilniaus rajonas

Tel. +370 5 269 9201; +370 614 88 195. El. p. parudomina@vilmu.lt



Geriausiai pažinti mišką galima Parudaminos girininkijoje. Miškininkai savo rankomis įrengė kilometro ilgio taką ir kviečia lankytojus susipažinti su miško augalais, čia gyvenančiais gyvūnais ir paukščiais. Take girininkai išdėliojo informacines lenteles, pasakojančias apie rūšinę medynų sudėtį, kvartalinių linijų tinklą, medžių rūšių kaitą, miško ardus ir svarbiausius miškininkų darbus. Bet įdomiausia keliauti šiuo taku turėtų būti jauniems miško lankytojams: jiems pasakojama apie medžių bei miško naudą ir kaip nepaklysti miške. Girininkijos kieme jie gali pamatyti gyvenančius danielius, muflonus, meškėnus bei fazanus.

Cognitive “Forest Wealth” route and “Livestock”

Karužiskės, Vilnius District



The best way to feel the forest is to visit the Parudamina forestry. The foresters themselves installed a one kilometre long route and the visitors are invited to see the forest plants, and birds and animals, living there.

The foresters placed information plates along the route, providing information on the types of trees, found in the forest, the quartal lines network, the change of tree types, the forest layers and the most important works, performed by the foresters. However, the route should be most interesting to younger visitors: they will be told on the benefit of forests and trees and how not to lose their way in the woods. What is more, they will see fallow-deer, moufflons, racoons and pheasants in the forestry yard.



5 Jašiūnai


GPS N 54.439852; E 25.321110

 Vilnius-Jašiūnai-Šalčininkai

Šalčininkai-Jašiūnai-Turgeliai

Šalčininkai-Jašiūnai-Baltoji Vokė

Šalčininkai-Čiužiakampis-Jašiūnai

 Vilnius-Jašiūnai

Vilnius-Jašiūnai-Stasylos



Šv. Onos bažnyčia

M. Balinskio g. 7, Jašiūnai, Šalčininkų rajonas

Tel. +370 604 72 931; +370 380 35 449

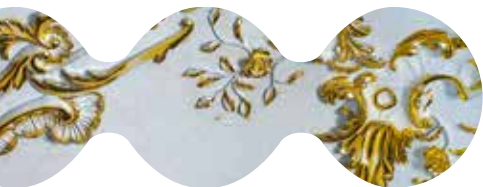
El. p. jasiunuparapija@gmail.com

Šv. Mišios: I-V 18.00 val., VI 10.00, VII 11.30 val. val. (lenkų kalba)

Šv. Mišios jaunimui: VII 9.30 val. (lietuvių kalba), VII 11.30 val. (lenkų kalba)

Rytiniame Rūdninkų girios pakraštyje rymo Jašiūnai. Žmonių čia gyventa seniai – tai liudija netoliese miestelio esantis pilkapynas. Istoriniai šaltiniai teigia nuo XV a. čia buvus dvarą, kuris dar XVIII a. priklausė Radviloms. XVI a. jie čia įkurdino evangelikų reformatų sinodą su bažnyčia. Vis dėlto didingiausias dvaro laikas prasidėjo XIX a. pradžioje, kai jame įsikūrė istorikas Mykolas Balinskis (1794-1864) ir jo sūnus – pirmosios Rusijos imperijos psichiatrijos katedros kūrėjas Jonas Balinskis (1827-1902) bei Vilniaus universiteto rektorius Jonas Sniadeckis (1756-1830). Jų kapus galima ap-lankyti Jašiūnų kapinaitėse. Dvaras tapo svarbiu kultūros centru: čia buvo didžiulė biblioteka, lankydavosi universiteto profesoriai, rašytojai, poetai, tarp jų ir Adomas Mickevičius (1798-1855) bei Julius Slovackis (1809-1849), botanikas Stanislovas Jundzilas (1761-1847). Tad nieko keisto, kad išsilavinę šeimininkai priglaudė ir gydė sužeistus 1863 metų sukilėlius. Šiuo metu atliekami Jašiūnų dvaro rūmų restauravimo darbai. Naujam gyvenimui prikeltame dvare ketinama įrengti restoraną, viešbutį, konferencijų salių. Ilgus šimtmečius religiniai karai turėjo žlugdančių pasekmių. Neišėjo jie į gera ir Jašiūnų žemei. 1640 metais katalikų bažnyčią apiplėšė kunigaikščio Jonušo Radvilos vadovaujami kariai, XVIII a. pradžioje ją sudegino protestantiška Švedijos kariuomenė. Iki pat XX a. pradžios miestelyje nebuvo maldos namų. Tiesa, buvo statomos koplyčios, o XIX a. viduryje net gyveno Jašiūnų dvaro išlaikomas vienuolis dominikonas. Bet 1866 metais caro valdžia koplyčią uždarė. Tik 1929-aisiais pastatyta vienbokštė trijų navų Šv. Onos bažnyčia. Ši kukli medinė bažnyčia – Jašiūnų miestelio puošmena.





St. Anne's Church

7 M. Balinskio Street, Jašiūnai, Šalčininkai District

Mass is held: Monday through Friday at 18.00, Saturdays at 10.00, Sundays at 11.30 (in Polish)

For young people: Sundays at 9.30 (in Lithuanian), Sundays at 11.30 (in Polish)

Jašiūnai is found on the eastern edge of Rūdinkai forest. People have been dwelling in the area from the ancient times, which is evidenced by the barrow, found near the town. According to historical sources, a manor had been there from 15th century, which belonged to Radziwills till the 18th century. In the 16th century, the Radziwills accommodated an evangelical reformaté's synod with a church there. However, the noblest times for the manor started in the beginning of the 19th century, when it welcomed the historian Mykolas Balinskis (1794-1864) and his son Jonas Balinskis (1827-1902) – the founder of first psychiatry department of Russian Empire, as well as Vilnius University Rector Jonas Sniadeckis (1756-1830). Their graves can be found in Jašiūnai cemetery. The manor became an important cultural centre: it had a huge library, it was visited by university professors, writers and poets, including Adam Mickiewicz (1798-1855) and Juliusz Slowacki (1809-1849), botanist Stanislovas Jundzilas (1761-1847). Thus, it comes as no surprise that the educated hosts provided a refuge and medical treatment to the injured participants of the 1863 rebellion. At present, the Jašiūnai manor is under reconstruction. The resurrected manor will have a restaurant, hotel and conference rooms.

Religious wars had devastating consequences for centuries. The land of Jašiūnai is no exception. In 1640, the Catholic church was robbed by duke Janusz Radziwill's soldiers, in the beginning of the 18th century, the church was burned down by the Protestant Swedish army. There was no temple in the town as late as the beginning of the 20th century. By the way, there

were some chapels, and a Dominican monk lived in the manor in the middle of the 19th century. However, the Tsar's authorities closed the chapel in 1866. The one tower and three naves St. Anne's Church was built only in 1929. This humble wooden church is the pride of Jašiūnai.



Gojus

GPS N 54.418824; E 25.321089



Šv. Nikolajaus stebukladario cerkvė

Gojus, Šalčininkų rajonas
Tel. +370 620 63 393

Toliau kelias suka į Gojų. Tai senas gatvinis kaimas, o jame šventa vieta – medinė vienanavė Šv. Nikolajaus Stebukladario cerkvė, čia stovinti nuo 1937 metų. Cerkvė dabar priklauso beveik šešiasdešimt narių turinčiai sentikių bendruomenei.



The Church of St. Nicholas the Wonderworker

Gojus, Šalčininkai District



Further on the road turns to Gojus – an old street village with the wooden single-nave St. Nicholas the Wonderworker Church, erected in 1937. At present, the church belongs to Old Believers community, which has almost sixty members.



Vilkiškės

GPS N 54.466153; E 25.418485



Vilkiškių dvaras

Parko g. 16, Vilkiškės, Šalčininkų rajonas

Medinės architektūros dvarą Merkio slėnyje 1847 metais pastatė bajorai Dmochovskiai. Jie dvaro rūmus – stačiakampį vienaukštį pastatą, iškilusį ant aukštos akmeninės pamūrės, – papuošė mezoninu su dviauščiu portiku. Kiekvienas aukštas buvo paremtas grakščiomis kolonomis, į namus vedė platūs laiptai, o nuo langų kaskadomis krito mediniai raižiniai. Rūmus juosė parkas su liepų ir ąžuolų alėjomis, didingais maumedžiais. Bet už dalyvavimą 1863 metų sukilime caro valdžia Domochovskių dvarą konfiskavo. Sovietmečiu čia veikė mokykla. Šiuo metu dvaras rekonstruojamas. Vėliau jis duris atvers kultūriniais renginiams, edukacinėms programoms.



Vilkiškės Manor

16 Parko Street, Vilkiškės, Šalčininkai District

The wooden manor was built in Merkys valley in 1847 by the noble Dmochowsky family. The manor – a rectangular single-storey building, erected on a high stone foundation, was decorated by a mezzanine





with a two-storey portico. Each storey was supported by light columns, the entrance was constructed as a broad staircase, wooden carvings cascaded from the windows. The manor was surrounded by a park with linden, oak and larch alleys.

However, the Tsar's authorities confiscated the manor from the Domochowskys for their participation in the 1863 uprising. The building served as a school during Soviet times. At present, the manor is being reconstructed, after the reconstruction the building will be used for cultural events and educational purposes.



Turgeliai

GPS N 54.460354; E 25.504464
 198/200, 2012/2013A,
 212A, Šalčininkai-Turgeliai



Tolimoje praetyje Turgeliai buvo vadinami Mažuoju Merkiu, arba Mangirdų Merkiu, matyt, dėl to paties pavadinimo dvaro. Turgelių pavadinimas istoriniuose dokumentuose minimas nuo XVII a. Tada čia jau buvo bažnyčia, veikė smulkė. Miestelis išgarsėjo XVIII a., kai kunigas Povilas Bžostovskis (1739–1827) 3 tūkst. ha plote panaikino lažą, žemę išdalijo valstiečiams ir įkūrė Paulavos Respubliką. Ji turėjo konstituciją, herbą, pinigus, parlamentą, savišalpos kasą, miliciją, gydytoją, mokyklą. 1791 metų balandžio 4 dieną Respubliką oficialiai pripažino Lietuvos–Lenkijos Seimas ir patvirtino jos konstituciją. Respublika gyvavo beveik 30 metų. Yra išlikusios buvusių didingų rūmų sienos, trijų pastatų bei vartų griuvėsiai.



Pavlo Ksavero Bžostovskio kraštotyros muziejus

Vilniaus g. 27, Turgeliai, Šalčininkų rajonas
 Tel. +370 380 41 383. El. p. turgbmok@yahoo.com
Darbo laikas: I–V 12.00–16.00 val.

Su šlovinga Turgelių istorija galima susipažinti P. Bžostovskio kraštotyros muziejuje, kuriame eksponuojami Respublikos dvaro rūmų architektūriniai elementai, dokumentai ir leidiniai apie Paulavą.

Šv. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia

Bažnyčios a. 2, Turgeliai, Šalčininkų rajonas
Šv. Mišios: VI 9.00, 10.00 val. VII 9.00 val.

Įspūdinga ir XIX a. pabaigoje iš lauko akmenų bei raudonų plytų sumūryta Šv. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia bei rotundinė Šv. Felikso de Valua koplyčia kapinėse.

In the long past Turgeliai were referred to as Little Merkys or Mangirdas' Merkys, as the manor of the same name. The name of Turgeliai has been mentioned in historical documents since the 17th century. Already in those times, Turgeliai had a church and an inn. The town became well known in the 18th century, when the priest Pawel Brzostowski (1739–1827) abolished corvee on the area of 3 thousand hectares, distributed the land among peasants and founded the Pawlawa Republic, which had its own constitution, coat of arms, money, parliament, benefit-society, militia, doctor and school. On 4th of April, 1791, the Republic and its constitution were officially recognized by the Polish-Lithuanian Seym. The Republic existed for almost 30 years. There have still remained the walls of the noble palace, and ruins of three buildings and the gates.



Pawel Ksawery Brzostowsky Ethnography Museum

27 Vilniaus Street, Turgeliai, Šalčininkai District
 Working time: Monday through Friday 12.00–16.00

One can learn of the glorious history of Turgeliai at the P. Brzostowsky Ethnography Museum, displaying the manor's architectural elements, documents and publications about Pawlawa.

The Church of Assumption

2 Bažnyčios Square, Turgeliai, Šalčininkai District
Mass is held: Saturdays at 9.00 and 10.00, Sundays at 9.00

Other impressive structures are the Church of Assumption, constructed at the end of the 19th century of stones and red bricks, and the rotunda chapel of St. Felix of Valois in the cemetery.



Akmenynė

GPS N 54.375902; E 25.498201
 Šalčininkai-Akmenynė

Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės bažnyčia

Akmenynė, Šalčininkų rajonas
 Tel. +370 380 53 784

Šv. Mišios: VII 11.00 val. (lenkų kalba)

Kaip unitų bažnyčia minima 1830 m. Turgelių bažnyčios vizitacijoje. Dabartinė bažnyčia pastatyta 1928 metais, o 1945 m. buvo įkurta parapija.





Bažnyčia aukšta, vienanavė, fasadinėje pusėje turi išsikišusį keturkampį bokštą. Bažnyčios interjeras nėra labai turtingas, bet turi kelis dailės paminklus. Vienas iš jų – 1834 m. A. Valinavičiaus nutapytas paveikslas „Marija Sopulingoji“. Kultūros paminklų sąrašė – šventoriaus, aptverto akmenine sienele, vartų geležiniai ornamentuoti kryžiai. Taip pat yra 2 medinės XIX a. Angelų skulptūros.



St. Theresa of the Infant Jesus Church

Akmenynė, Šalčininkai District

Mass is held: Saturdays at 11.00 (in Polish)

As a Greek Catholic confession church it was mentioned in 1830 Turgeliai Church visitation. The present church was built in 1928 and in 1945 the parish was created. The church is high and has one nave, in the frontage of the church there is a quadrangular tower. The interior of the church is not very rich, but has a few art monuments. One of them is the painting „The Painful Mother Mary“ created by A. Valinavičius in 1834. The ornamented iron crosses of churchyard's stony wall gate and 2 wooden XIX century Angels sculptures also belongs to cultural heritage monuments list.

10



Tabariškės

GPS N 54.418824; E 25.321089

GPS N 54.437411; E 25.603846

🚌 212A, 212/213, Šalčininkai-Tabariškės



Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia

Tabariškės, Šalčininkų rajonas

Tel. +370 699 65 902; +370 685 70 034

Šv. Mišios: VI 10.00 val., VII 10.00, 13.00 val. (lenkų kalba)



Tabariškių bažnyčios ir varpinės ansamblis žavus liaudies architektūros ir baroko bruožų samplaika. 1770 metais bažnyčią pastatė Lietuvos raštininkas Mykolas Skarbek-Važinskis. Šalia bažnyčios jis apgyvendino senosios regulos karmelitus, kurie rūpinosi parapijos mokykla, ligonine ir 1809 m. prie vienuolyno įsteigta vargšų prieglauda. Raštininko rūpesčiu pastatyta ir kapinių Nukryžiuotojo Kristaus koplyčia. Fundatorius ir Važinskių giminės nariai

buvo palaidoti kriptoje priešais didįjį altorių. 1832 metais caro valdžios uždaryto vienuolyno pastatai sunyko. Bažnyčioje iš karmelitų laikų išliko šoninių navų altoriai, puošti medžio drožiniais ir manieringomis angelų figūromis, vertingos XVIII a. molbertinės tapybos: A. Važinskio portretas, Šv. Onos su Šv. Juozapu ir Šv. Joakimu paveikslas bei Kristaus su nendre paveikslas. Yra ir savitų barokinių formų relikvijorių, liturginių indų, nešiojamųjų altorių, XIX a. pradžioje fundatoriaus užsakymu nulietas varpas, siuvinėti arnotai.



Anos Krepštul muziejus

Mokyklos g. 7, Tabariškės, Šalčininkų rajonas

Tel. +370 658 87 888. El. p. tabpm@mail.lt

Darbo laikas: II-VI 9.00-17.00 val.

Tabariškių daugiafunkciniame centre veikia liaudies tapytojos Anos Krepštul (1932–2007) muziejus. Ligota moteris per gyvenimą nutapė daugiau kaip 3500 grožiu, gėriu ir ramybe alsuojančių paveikslų. 50 iš jų eksponuojama muziejuje, kiti pateko į kolekcijas Lietuvoje, Lenkijoje, JAV, Anglijoje, kitose šalyse. Jie puošia ir Rusijos Rostovo prie Dono bei Vitebsko Baltarusijoje bažnyčias. Atkurtas ir menininkės kambarys. Jame galima pamatyti vežimėlių, kuriame sėdėdama menininkė tapė, jos molbertus.



St. Archangel Michael's Church

Tabariškės, Šalčininkai District

Mass is held: Saturdays at 10.00, Sundays at 10.00 and 13.00 (in Polish)

The church and belfry ensemble of Tabariškės charms the viewer with a combination of folk architecture and baroque traits. The church was built in 1770 by Lithuanian scribe Mykolas Skarbek-Važinskis. He accommodated old regula Carmelites near the church, who took care of the parish school, hospital and the house for the poor ones, founded by the abbey in 1809. The clerk also initiated construction of the chapel in the cemetery. The founder and his family members were buried in the crypt in front of the big altar. In 1832, the abbey was closed by the Tsar's authorities and the buildings decayed. From the Carmelites times there remained side naves altars, decorated with wood carvings and mannered angels figurines, as well as valuable 18th century easel paintings: the portrait of A. Važinskis, the painting of St. Anne, St. Joseph and St. Joachim and the painting of Christ holding a reed cane. There also are some unique reliquaries, liturgical ware, small portable altars of peculiar baroque shapes, as well as the bell, casted in the beginning of the 19th century by the order of the founder and embroidered chasubles.

Ana Krepštol Museum

7 Mokyklos Street, Tabariškės, Šalčininkai District

Working time: II-VI 9.00-17.00

There is the museum of folk painter Ana Krepštol (1932-2007) in Tabariškės Multifunctional Centre. During her lifetime, the disabled woman had painted more than 3500 paintings, radiating beauty, comfort and serenity. 50 of them are on display in the museum, others are in collections in Lithuania, Poland, USA, England, and other countries. A. Krepštol's works decorate the churches in Rostov-on-Don in Russia and Vitebsk in Byelorussia. The painter's room was recreated and one can see her wheelchair, where she used to paint, and her ease.



Medininkai

GPS N 54.539497; E 25.649807

GPS N 54.539198; E 25.646913

GPS N 54.527146; E 25.626011

186/187, 198/200, 210A, 211A



Medininkų pilis

Šv. Kazimiero g. 2, Medininkai, Vilniaus rajonas

Tel. +370 5 250 55 95. El. p. j.lilis@medininkaipilis.lt

www.medininkaipilis.lt

Darbo laikas: III-VII 10.00-18.00 val.

Senų senovėje giria buvo vadinama „mede“, o miško sargas, eigulys – medininku. Miškų apsuptuose Medininkuose jau XIV a. stūksojo mūrinė pilis su įspūdingu bokštu. Joje iki pat XV a. pradžios apylinkės gyventojai slėpdavosi nuo totorių ir vokiečių antpuolių. Medininkų pilis plotu buvo didžiausia gardinė Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės pilis. Ji užėmė apie 2 ha plotą, o su apsauginiais grioviais ir pylimais – net 6,5 ha. Jos 14-15 m aukščio ir bemaž 1,8-1,9 m storio sienos ir keturi bokštai buvo sumūryti iš lauko akmenų bei degtinių plytų baltiškuoju plytų rišimo būdu. Sienų perimetras siekė 568 m. 11 m aukštyje buvo įrengtos šaudymo angos, prie jų iš kiemo pusės šauliai prieidavo medine galerija. Svarbiausias Medininkų pilies 23 m aukščio bokštas stovėjo gynybinės sienos šiaurės rytuose. Jo būta penkių aukštų. Pilies kieme buvo keli mediniai pastatai. Pilis seneniai restauruota, bokšte įrengtas muziejus, nuo bokšto viršaus atsiveria puikus vaizdas į Medininkų miestelį ir apylinkes.

Švč. Trejybės ir Šv. Kazimiero bažnyčia

Medininkai, Vilniaus rajonas

Tel. +370 5 259 72 96

Šv. Mišios: I-V 9.00, 16.00 val., VII 9.00, 12.00, 16.00 val. (lenkų kalba)

Pakrikštijus Lietuvą (1387 metais) viena iš septynių parapijų buvo įkurta Medininkuose, pastatyta bažnyčia. Vėliau čia įsikūrė reguliariųjų atgailos

kanauninkų vienuolynas. XVII a. viduryje bažnyčią nusiaubė Rusijos kariuomenė. Dar kartą ji nukentėjo nuo Napoleono karių, o 1832 metais caro valdžia ir vienuolyną, ir bažnyčią uždarė. Nauji maldos namai pastatyti tik po šimto metų. Dabar bažnyčioje yra V. Slendzinskio paveikslo „Šv. Kazimieras“ kopija ir vertingi barokiniai vargonai. 1994 metais įsteigus Šv. Kazimiero vienuolyną Medininkuose apsigyveno pranciškonai.



Apžvalgos bokštas

Medininkai, Vilniaus rajonas

Mokslininkai teigia, jog Juozapinės kalvos ypatingos, – jų negalėjo įveikti prieš 10–15 tūkst. metų praslinkęs paskutinis ledynas. Aukščiausia Lietuvos vieta – Aukštojo kalnas, kuris kyla į 293,84 m virš jūros lygio, ne vieną turistą priverčia nusišypsoti, – jau labai ji žema. Vis dėlto čia verta atvažiuoti, nes aplinkui dunkso miškai, kalvos ir anksčiau aukščiausiuoju laikytas Juozapinės kalnas. Įspūdingas vaizdas atsiveria pasilypėjus į apžvalgos bokštą, nuo kurio matyti kone visas Juozapinės valstybinis geomorfologinis draustinis.



Medininkai Castle

2 Šv. Kazimiero Street, Medininkai, Vilnius District

Working time: Wednesday through Sunday 10.00-18.00

In ancient times, forests were called “mede” and the forest caretaker – “medininkas”. Already in the 14th century, a stone castle with an impressive tower stood in the forest-surrounded Medininkai. The castle was used as a fortress, in which the residents found shelter from the Tartar and Germans’ attacks till the beginning of the 15th century. In terms of the territory, the castle was the largest in the Grand Duchy of Lithuania. It occupied the area of 2 hectares, and with the protective trenches and mounds – even 6.5 hectares. Its 14-15 meters high and 1.8-1.9 meters thickness walls and four towers were built of stones and burnt bricks by using the Baltic brick tying method. The walls’ perimeter reached 568 meters. Shooting holes





were made at the height of 11 m, the shooters got to the holes from inside the yard over a wooden gallery. The most important tower, five-storey and 23 meters high, stood on the northeast of the defence wall. There were several wooden structures inside the castle yard. The castle was restored and a museum was set out in the tower not long ago. Finally, one can see a magnificent view of Medininkai town and its surroundings from the tower top.

The Church of Holy Trinity and St. Casimirus

Medininkai, Vilnius District

Mass is held: Monday through Friday at 9.00 and 16.00, Sundays at 9.00, 12.00 and 16.00 (in Polish)

After the Christianization of Lithuania in 1387 one of seven parishes was founded in Medininkai and a church was erected. Later, a regular Penance chapter abbey was founded. In the middle of the 17th century, the church was ravaged by the Russian army. Later, it also suffered when Napoleon's soldiers came, and, in 1832, the Tsar's authorities closed both the church and the monastery. The new temple was built only after one hundred years. At present, the church has a replica of V. Slendzinskis's painting "Saint Casimirus" and a valuable baroque organ. In 1994, as the St. Casimirus abbey was founded, Franciscan monks settled in Medininkai.

Observation tower

Medininkai, Vilniaus rajonas



According to scientists the Juozapinė hills are unique – they withstood the last ice glacier, which passed through them 10-15 thousand years ago. The highest point in all of Lithuania – the hill Aukštojas, which is 293.84 m above sea level, makes a lot of tourist smile, but the place is still worth visiting to see the surrounding forests, hills and the Juozapinė mountain, which used to be considered as the highest before. Moreover, an impressive view opens from the observation tower, where one can see almost the entire geomorphological conservation park of Juozapinė.



Šumskas

GPS N 54.608866; E 25.723879

186/187, 188/189/A, 196



Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia

Šumskas, Vilniaus rajonas

Tel. +370 5 253 21 91

El. p. sumskoparapija@gmail.com

Šv. Mišios: I, III, V 17.00 val. II, IV, VI 9.00 val. VII 8.00, 12.00 val. (lenkų kalba)

Į miestelį turistus vilioja įspūdinga Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia ir dominikonų vienuolynas. Pirmąją medinę bažnytelę šiose žemėse dar XVII a. pastatė dvaro savininkai Mykolas ir Halina Šumskiai. Šalia jie įkurdino ir



vienuolius. XVIII a. jau dominikonai fundavo vėlyvojo baroko mūrinę bažnyčią. Ją statant dalyvavo garsus architektas Augustinas Kosakauskas. 1812 metais prancūzų kariuomenė nusiaubė medinį vienuolyną, todėl dabar galime gėrėtis 1833 metais baigtais mūryti nau-

jais dviaukščiais L raidės formos klasicistiniais vienuolyno pastatais, kurie buvo sujungti su bažnyčia. XIX a. dominikonai išlaikė parapiinę mokyklą ir špitolę, bet caro valdžia vienuolyną uždarė. Katalikai bažnyčią atgavo tik 1917 metais. Šiandien joje galima rasti dominikonų vertybių: XVIII a. tapytą konvento globėjo atvaizdą „Šv. Arkangelas Mykolas“ ir Švč. Mergelei Marijai dedikuotą paveikslą. Verta atkreipti dėmesį ir į XX a. pr. Nukryžiuotojo skulptūrą didžiajame altoriuje. Šumsko bažnyčioje yra palaimintosios Šv. Faustinos relikvijų.

Šumsko gyventojų santykis su angelais ypatingas: kelis miestelio namų fasadus puošia drožtiniai angelai, surengtos vaikų karpiinių parodos angelų tema, išleista piešinių knyga, o tautodailininkų darbai eksponuoti ne tik Šumске. Miestelyje gausu tradicinių amatų artelių, menininkai čia įgyvendina savo kūrybines vizijas, žinoma, susijusias su angelais. Turistai irgi gali įvertinti miestelėnų pomėgį – bažnyčios šventoriuje įrengtas parkas, o jame jau aštuonios angelų skulptūros. Jas per plenerus sukūrė menininkai.



The Church of St. Michael the Archangel

Šumskas, Vilnius District

Mass is held: Mondays, Wednesdays and Fridays at 17.00, Tuesdays, Thursdays and Saturdays at 9.00, Sundays at 8.00 and 12.00 (in Polish)

Tourists are attracted to the town by the impressive Church of St. Michael the Archangel and the Dominican abbey. The first wooden church was built in the area already in the 17th century by the manor owners Mykolas and Halina Šumskis, who also accommodated the monks nearby. In the 18th century, the Dominicans themselves founded the late baroque style stone church, which was erected with participation of famous architect Augustinas Kosakauskas. In 1812, the French army ravaged the wooden monastery, but at present



one can admire the new classicist L shaped two-storey abbey buildings, connected to the church and bricked in 1833. In the 19th century, the Dominicans maintained the parish school and hospital, but the Tsar's authorities closed the abbey. Catholics regained the church only in 1917. Nowadays, the church has some Dominican valuables: the painting of the convent's patron saint "Saint Michael the Archangel", painted in the 18th century and the painting, dedicated to the Blessed Virgin Mary. The crucifix on the big altar, made in the 20th century, is also worth seeing. The Šumskas church also has some relics of the Saint Mary Faustina.


Šumskas' inhabitants have a special relation with angels: facades of several of the town's houses are decorated by carved angels, exhibitions of children's applications of angels are arranged, a book of angels' drawings has been published and the local folk artists' works are displayed not only in Šumskas. The town is full of traditional craft shops, where the


folk artists turn their creative visions, of course, related with angels, into reality. Tourists can also judge the townspeople's hobby – there is a park in the churchyard, where one can see eight sculptures of angels. They were created by artists during plein-air painting.



13 Kena

GPS N 54.647950; E 25.622858

 186/187, 188/189A, 206

 Vilnius-Pakenė-Kena



Švč. Aušros Vartų Dievo Motinos bažnyčia

Kena, Vilniaus rajonas

Tel. +370 5 249 48 90

Šv. Mišios: I-V 17.00 val. VII 10.30 val. (lenkų kalba)

Istoriniuose šaltiniuose Kenos vardas minimas nuo XVI a. O XVII a. pa-
baigoje į miestelį atsikraustę vienuoliai bernardinai pastatė koplyčią, kuri
veikė iki pat 1866 metų, kol caro valdžia ją uždarė. Tik 1920 metais pasta-
tyti nauji maldos namai. Neįmantri, vienanavė bažnyčia suręsta iš medžio,



dengta daugiašlaičiu stogu, su nedideliu bokšteliu. Bažnyčioje yra trys altoriai ir vertinga medinė skulptūra „Nukryžiuotasis“ bei gausiai ornamentuotas metalinis kryžius. Švč. Aušros Vartų koplyčios Dievo Motinos paveikslas papuoštas dviem paaukuotomis karūnomis.

The Church of Mother of God of the Gate of Dawn

Kena, Vilnius District

Mass is held: Monday through Friday at 17.00, Sundays at 10.30 (in Polish)

The name of Kena has been mentioned in historical sources since the 16th century. The Cistercian monks, who settled in the town at the end of the 17th century, built a chapel, which was functioning till 1866, when the Tsar's authorities closed it. Only in 1920, a new temple was erected.

A simple single-nave church was built of wood and capped by a multi-sloped roof with a small tower. The church has three altars, a valuable wooden crucifix and richly ornamented metallic cross. The painting of Our Lady of Chapel of the Dates of Dawn is decorated by two gold-plated crowns.



14



Buivydziai

GPS N 54.835789; E 25.731856

153/154/A, 173



Šv. Jurgio bažnyčia

Buivydziai, Vilniaus rajonas

Tel. +370 694 82 760

Šv. Mišios: I-V 17.00 val. VII 12.00 val. (lenkų kalba)

juose maldos namuose: buvo pastatyta labai panaši į senąją, tik mūrinė bažnyčia. Greta bažnyčios stovi kvadratinio plano, smailios aukštos piramidės formos Radziševskių koplyčia-mauzoliejus.

Buivydziai sužavės ne tik tradicine medine architektūra, bet ir vaizdingomis apylinkėmis, per Nerį kabančiu „beždžionių“ tiltu.



St. George's Church

Buivydziai, Vilnius District

Mass is held: Monday through Friday at 17.00, Sundays at 12.00 (in Polish)

The history of the Buivydziai village which stands on the left bank of the river Neris dates back to 16th century. The octagonal St. George's Church was founded by Mykolas Radziševskis in the end of the 18th century. The church was wooden, it

burned down in 1982. However the congregation made each and every effort and four years later they were already able to pray in a new stone temple, quite reminiscent of the previous one. Near the church stands a tall square platform spiky pyramid form Radziševskis family chapel-mausoleum.

Buivydziai will fascinate you not only with its traditional wooden architecture, but with its picturesque landscape and hanging monkey bridge over the river Neris.



15



Bezdonys

GPS N 54.835789; E 25.731856

153/154/A, 174, 174A Vilnius-Bezdonys-Turmantas



Aušros Vartų Švč. Mergelės Marijos, Gailestingumo Motinos bažnyčia

Geležinkelio g. 36, Bezdonys, Vilniaus rajonas

Šv. Mišios: VII 10.30 val. (lietuvių kalba). VII 12.00 val. (lenkų kalba)

Nors Bezdonių kaimelis žinomas nuo XV a., kai jį aplankė didysis kunigaikštis Jogaila, vienanavė medinė Aušros Vartų Švč. Mergelės Marijos, Gailestingumo Motinos bažnyčia pastatyta tik 1937 metais. Ir tai veikė vos dešimt metų – sovietų valdžia ją uždarė. Tik 1988 metais bažnyčia grąžinta tikintiesiems.



The Church of Our Lady Blessed Virgin Mary of the Gate of Dawn

36 Geležinkelio Street, Bezdonys, Vilnius District

Mass is held: Sundays at 10.30 (in Lithuanian), Sundays at 12.00 (in Polish)

Although the village of Bezdonys has been known since the 15th century, when it was visited by Grand Duke Jogaila, its wooden single-nave Church of Our Lady Blessed Virgin Mary of the Gate of Dawn was built only in 1937 and it

was closed by Soviet authorities ten years later. The church was returned to the congregation only in 1988.

16



Nemenčinė

GPS N 54.846629; E 25.464909

GPS N 54.852727; E 25.459689

144, 148A, 149/158, 150, 153/154/A, 157, 158, 162, 163, 164/165, 169, 171, 171A, Vilnius-Nemenčinė-Molėtai



Vilniaus krašto etnografijos muziejus

Švenčionių g. 14, Nemenčinė, Vilniaus rajonas

Tel. +370 5 237 13 82; +370 678 37 530. El. p. mew.vkem@gmail.com

Darbo laikas: III-VI 11.00-17.00 val. VII 11.00-15.00 val.

Kai Lietuvos didysis kunigaikštis ir Lenkijos karalius Jogaila Vilniaus vyskupijoje įkūrė septynias parapines bažnyčias, viena iš jų pastatyta Nemenčinėje 1387 metais. Bet žmonių čia gyventa gerokai anksčiau, X a. stovėjo medinė pilis. XVI a. miestelio gyventojai buvo atleisti nuo mokesčių, bet už





nijos krašto etninio paveldo ekspoziciją. Čia rengiamos ir tapybos, medžio drožybos bei rankdarbių parodos. Miestelyje dabar gyvena daug vilniečių, jį supančiuose miškuose, kurie užima apie 200 kvadratinį kilometrų plotą, mėgsta leisti laiką poilsiautojai.

Nemenčinės miesto kapinių koplyčia

Nemenčinė, Vilniaus rajonas

Klasicistinė vienbokštė mūrinė bažnyčia buvo pastatyta 1855 metais vietoje sudegusios medinės. Pagrindiniai jos fundatoriai buvo lenkų kilmės bajorų Parčevskių šeima. Maždaug 1860 metais prie bažnyčios Parčevskiai pastatė medinę giminės koplyčią. Čia buvo palaidoti daugelis Vilniaus kraštui nusipelnusių šios giminės atstovų, tarp jų ir bažnyčios fundatorius Aleksandras Parčevskis. Trijų navų Šv. Mykolo Arkangelo bažnyčią puošia du XVIII a. pabaigos-XIX a. pradžios šoniniai altoriai ir aptaisai, kurie paskelbti dailės paminklais.



Vilnius Regional Ethnography Museum

14 Švenčionių Street, Nemenčinė, Vilnius District

Working time: Wednesday through Saturday 11.00–17.00, Sundays 11.00–15.00

When Jogaila, the Grand Duke of Lithuania and the King of Poland, founded seven parish churches in Vilnius Episcopate, one of them was erected in Nemenčinė in 1387. However, people had dwelled there much earlier – a wooden castle existed already in the 10th century. In the 16th century, the town residents were exempted from the obligation to pay taxes, however, in return, they had to keep in order the bridges over the river Neris up to Kernavė. In 1794, Lithuanian rebels, led by Tadeusz Kosciuszko, had a fight with the Tsar's army near the town. It is worth visiting Vilnius Regional Ethnography Museum and seeing exhibits of ethnic heritage of the multinational Vilnius region. Painting, wood carving and needlework exhibitions are also arranged there. Currently, a lot of people from Vilnius reside in the town. Moreover, the surrounding forests, occupying the area of about 200 square kilometres, are very popular among those seeking relaxation.



tai privalėjo prižiūrėti tiltus per Nerį iki pat Kernavės. 1794 metais lietuvių sukilėliai, vadovaujami Tado Kosciuškos, prie miestelio susigrūmė su caro kariuomene. Verta užsukti į Vilniaus krašto etnografijos muziejų ir apžiūrėti daugiataučio Vil-

Nemenčinė town cemetery chapel

Nemenčinė, Vilnius District

The classicist single-tower stone church was built in 1855 instead of the burnt down wooden church. The main founders were noble Polish Parczewski family. Approximately in 1860, the Parczewskis built a wooden family chapel near the church, where most representatives of the family, including the founder of the church Alexander Parczewski, were buried. The three-nave Church of St. Michael the Archangel has two side altars and the setting, made at the end of the 18th – beginning of the 19th century, which are declared as the monuments of art.



Eitminiškės

GPS N 54.647950; E 25.622858

132, 162, 163



Šv. Antano Paduviečio bažnyčia

Eitminiškės, Vilniaus rajonas

Tel. +370 647 12 940

Šv. Mišios: VII 9.00 val. (lenkų kalba)

Bažnyčios istorija prasideda 1685 metais, kai šis miestelis buvo atiduotas Vilniaus vienuoliams misionieriams. Tada jie čia pastatė koplyčią. 1866-aisiais Rusijos valdžia ją uždarė ir sunaikino. Tik 1924 metais apylinkės gyventojų rūpesčiu buvo pastatyta medinė bebokštė Šv. Antano Paduviečio bažnyčia. Po dešimties metų parapijos klebonu buvo paskirtas kunigas Ambraziejus Jakavonis (1886–1943). 1943 metais per Velykas į kleboniją įsiveržė Armijos Krajovos kareiviai, suėmė kunigą ir žiauriai nužudė. Kunigui atminti šventoriuje stovi paminklinis akmuo.



The Church of St. Anthony of Padua

Eitminiškės, Vilnius District

Mass is held: Sundays at 9.00 (in Polish)

The history of the church begins in 1685, when the town was given to Vilnius missionary monks, who built a chapel there. In 1866, the chapel was closed and demolished by the Russian authorities. Only in 1924, on the local residents' initiative, a wooden towerless Church of Saint Anthony of Padua was built. Ten years later, the priest Ambraziejus Jakavonis (1886–1943) was appointed as the parish rector. On Easter of 1943, the soldiers of Armia Krajowa invaded the parish and killed the priest. Ambraziejus Jakavonis is honoured by a memorial stone in the churchyard.


















Autobusų ir traukinių stotys Bus and Train Stations	
Vilniaus autobusų stotis	Sodų g. 22, Vilnius Tel.: 1661; +370 900 01 661 www.autobusustotis.lt; www.autobusubilietai.lt
Vilnius Central Bus station	
Šalčininkų autobusų stotis	Vilniaus g. 56, Šalčininkai Tel. +370 380 51 333 www.bustur.lt
Šalčininkai Bus Station	
Vilniaus geležinkelio stotis	Geležinkelio g. 16, Vilnius Tel.: +370 5 233 0088; +370 5 233 0086
Vilnius Train Station	www.litrail.lt
Jašiūnų geležinkelio stotis	Stoties g. 1, Jašiūnų GS, Šalčininkų raj. Tel. +370 700 55 111
Jašiūnai Train Station	www.litrail.lt

Traukinių maršrutai Railway routes		
Vietovė	Maršrutas	Išvykimo laikas (iš Vilniaus)
Destination	Route	Departure time (from Vilnius)
Terešiškės	Vilnius – Terešiškės – Jašiūnai Vilnius – Terešiškės – Stasylos	07:30, 16:41, 18:36
Jašiūnai	Vilnius – Jašiūnai Vilnius – Jašiūnai – Stasylos	07:30, 16:41, 18:36
Kena	Vilnius – Pakenė (Kena)	05:32, 07:38, 13:06, 16:30, 18:21
Bezdonys	Vilnius – Bezdonys – Turmantas	04:47, 08:28, 11:35, 15:05, 16:45, 18:40, 21:00

Autobusų maršrutai Buses itinerary		
Vietovė	Autobuso Nr.	Maršrutas
Destination	Bus route	Route
Keturiiasdešimt Totorių	232	Vilnius* – Keturiiasdešimt Totorių – Skurbutėnai
	232A	Žemieji Paneriai – Keturiiasdešimt Totorių
Skurbutėnai	232	Vilnius* – Keturiiasdešimt Totorių – Skurbutėnai
Rūdninkai	230	Vilnius* – Rūdninkai
Terešiškės	223	Vilnius* – Terešiškės
	-	Vilnius* – Jašiūnai – Šalčininkai
	-	Šalčininkai** – Jašiūnai – Turgeliai
	-	Šalčininkai** – Jašiūnai – Baltoji Vokė
Jašiūnai	-	Šalčininkai** – Čiužiakampis – Jašiūnai
	198/200	Vilnius* – Medininkai – Turgeliai – Keipūnai
	212/213A, 212A	Vilnius* – Rudamina – Turgeliai – Tabariškės
Turgeliai	-	Šalčininkai** – Turgeliai
	-	Šalčininkai** – Akmenynė
Akmenynė	-	Šalčininkai** – Akmenynė
	212/213A, 212A	Vilnius* – Rudamina – Turgeliai – Tabariškės
Tabariškės	-	Šalčininkai** – Tabariškės
	186/187	Vilnius* – Kena – Šumskas – Medininkai – Vindžiūnai
Medininkai	198/200	Vilnius* – Medininkai – Turgeliai – Keipūnai
	210/A	Vilnius* – Nemėžis – Medininkai
	211/A	Vilnius* – Nemėžis – Medininkai – Laibiškės
Šumskas	186/187	Vilnius* – Šumskas – Medininkai – Vindžiūnai
	188/189A	Vilnius* – Kena – Šumskas
	196	Vilnius* – Nemėžis – Šumskas – Kalveliai
Kena	186/187	Vilnius* – Kena – Šumskas – Medininkai – Vindžiūnai
	188/189A	Vilnius* – Kena – Šumskas
Buivydžiai	153/154/A	Antakalnis (Vilnius) – Nemenčinė – Buivydžiai
	173	Naujoji Vilnia – Buivydžiai
Bezdonys	153/154/A	Antakalnis (Vilnius) – Buivydžiai
	174	Antakalnis (Vilnius) – Bezdonys
	174A	Antakalnis (Vilnius) – Bezdonys

Nemenčinė	144	Žalgirio g. (Vilnius) – Nemenčinė
	148/A	Antakalnis (Vilnius) – Nemenčinė – Sapiegiškės
	149/158	Antakalnis (Vilnius) – Nemenčinė – Sužionys
	153/154/A	Antakalnis (Vilnius) – Nemenčinė – Buivydžiai
	150	Antakalnis (Vilnius) – Nemenčinė – Jonėnai
	157	Antakalnis (Vilnius) – Nemenčinė – Gėla
	158	Antakalnis (Vilnius) – Nemenčinė – Sužionys
	163	Antakalnis (Vilnius) – Nemenčinė – Eitminiškės
	164/165	Antakalnis (Vilnius) – Nemenčinė – Didžiosios Kabiškės
	169	Antakalnis (Vilnius) – Nemenčinė – Raudondvaris
	171, 171A	Antakalnis (Vilnius) – Nemenčinė
	-	Vilnius* – Nemenčinė – Molėtai
	Eitminiškės	132
162		Nemenčinė – Eitminiškės
163		Antakalnis (Vilnius) – Nemenčinė – Eitminiškės















Turizmo paslaugos ir pramogos Tourism services and attractions		
	I. Semenovič kaimo turizmo sodyba Žagarinės kaimas, Šalčininkų rajonas Tel. +370 686 80294	I. Semenovič's Rural Tourism Farmstead Žagarinė village, Šalčininkai District
	Atokvėpio vieta „Atokvėpis“ Girios girininkijos pušynas, šalia miško kelio, vedančio į Rūdninkų girią	Resting place „Atokvėpis“ Pinery, by the forest road to the Rūdninkai forest
	Vakariškių atokvėpio vieta Rūdninkų pušyne ant vaizdingo Merkio kranto	Vakariškių resting place Rūdninkai pinery on the picturesque shore of Merkys
	Atokvėpio vieta „Prie Merkio“ Šalia didelės natūralios pievos, su vaizdu į Merkį	Resting place „Prie Merkio“ By the large natural meadow with a view of Merkys
	„Paupio sodyba“ Paupio kaimas, Šalčininkų rajonas Tel. +370 676 05233. El.p. sodyba@paupis.lt. www.paupis.lt	Paupio sodyba (Paupis Homestead) Paupis village, Šalčininkai District
	Atokvėpio vieta „Jašiūnai“ Jašiūnų girininkija, šalia kelio Vilnius-Lyda	Resting place „Jašiūnai“ Jašiūnai forestry, by the Vilnius-Lyda highway
	Kaimo turizmo sodyba „Aukštupys“ Vidnapolio viensėdis, Šalčininkų rajonas Tel. +370 615 43664. El.p. info@aukstupys.lt. www.aukstupys.lt	Rural tourism farmstead „Aukštupys“ Vidnapolis farmstead, Šalčininkai District
	Sporto klubas „Mustangas“ Kačėnai, Šalčininkų rajonas Tel. +370 614 66188. El.p. info@mustangas.lt. www.mustangas.lt	Sports club „Mustangas“ Kačėnai, Šalčininkai District
	Žirginio sporto klubas „Pasaga“ Vilkiškės, Šalčininkų rajonas	Horse riding club „Pasaga“ Vilkiškės, Šalčininkai District
	G. Janovičienės kaimo turizmo sodyba Mikniškių kaimas, Šalčininkų rajonas Tel. +370 614 48328	G. Janovičienės Rural tourism farmstead Mikniškės village, Šalčininkai District
	Piligrimų namai Vilniaus g. 8, Šumskas, Vilniaus rajonas Tel. +370 5 2532191	Pilgrims' home 8 Vilniaus Street, Šumskas, Vilnius District
	Poilsisvietė „Linksmasis šilėlis“ Kalvelių girininkija, netoli Kalvelių, važiuojant Šumsko plentu Tel. +370 682 27552	Resting place „Linksmasis šilėlis“ Kalveliai forestry, near Kalveliai, travelling along Šumskas highway
	„Dvarkščių sodyba“ Dvarkščių kaimas, Vilniaus rajonas Tel. +370 650 67000; +370 604 00659. www.dvarksciusodyba.lt	Dvarkščiai Farmstead Dvarkščiai village, Vilnius District
	Gėlos poilsisvietė Pušyne prie Gėlos ežero, šalia Nemenčinės	Gėla resting place In the pine forest by the lake Gėla, near the town Nemenčinė
	S. Markovo kaimo turizmo sodyba Naujasodžio kaimas, Šalčininkų rajonas Tel. +370 380 35608; +370 683 51684	S. Markov's Rural Tourism Farmstead Naujasodis village, Šalčininkai District

* Vilniaus autobusų stotis | Vilnius Central Bus station

** Šalčininkų autobusų stotis | Šalčininkai Bus Station

Renginiai Vilniaus ir Šalčininkų rajonuose Events in the Districts of Vilnius and Šalčininkai		
Sausio 13 d. January 13	Turgeliai	Laisvės gynėjų diena (minėjimas, koncertas) Freedom Defenders Day (commemoration and concert)
Sausio 22 d. January 22	Turgeliai Rūdninkai	Senelių diena (koncertai, vakarai) Grandparents Day (concerts and evening events)
Vasario mėn. February	Rūdninkai Akmenynė Jašiūnai Buivydziai	Užgavėnių renginiai The events of Pancake Day
Vasario 16 d. February 16	Turgeliai Rūdninkai Akmenynė Jašiūnai	Lietuvos Valstybės atkūrimo diena (koncertai, parodos) Lithuanian Independence Day (concerts and exhibitions)
Vasario 20 d. February 20	Tabariškės	Anos Krepštol gimimo datos minėjimas Commemoration of Anna Krepštol's birthday
Kovo 4 d. March 4	Nemenčinė	Kaziuko mugė Kaziukas Fair
Kovo 11 d. March 11	Turgeliai Rūdninkai Akmenynė Jašiūnai	Nepriklausomybės atkūrimo diena (vaikų piešinių paroda, viktorina, konkursai) Day of Restoration of Lithuanian Independence (exhibition of children's drawings, quiz and contests)
Kovo 27 d. March 27	Medininkai	Tarptautinė teatro diena World Theatre Day
Kovas-balandis March-April	Rūdninkai Jašiūnai	Renginiai, skirti Šv.Velykų dienai (margučių marginimas, atvirukų bei šventinių puokščių gamyba ir paroda) Easter events (decoration of Easter eggs, making of Easter cards and bouquets and their exhibition)
Gegužės 1-8 d. May 1-8	Turgeliai Rūdninkai Akmenynė Jašiūnai	Motinos dienos skirti renginiai Events for the Mother's Day
Birželis-rugpjūtis June-August	Turgeliai Jašiūnai	„Vasaros meno mokykla“ (šokių ir vokalo užsiėmimai, dailės ir piešimo kursai) "Summer School of Arts" (dancing and singing activities and lessons of painting and drawing)
Birželio mėn. June	Akmenynė	Šeimos šventė (koncertai, konkursai, žaidimai) Family celebration (concerts, contests, games)
Birželio 1 d. June 1	Turgeliai Rūdninkai Medininkai	Tarptautinė vaikų gynimo diena International Children's Day
Birželio 24 d. June 24	Rūdninkai Jašiūnai	Joninių (Rasos) šventė St. John's Day
Birželio mėn. June	Rūdninkai	Švč. Trejybės atleidai Feast of the Holy Trinity
Liepos 26 d. July 26	Tabariškės	Tautodailininkės Anos Krepštol vardadienio minėjimas Commemoration of Anna Krepštol's name day
Rugpjūčio mėn. August	Medininkai	„Kario Odisėja“: istorinių įvykių atminimas, užmirštųjų didvyrių pagerbimas, teminis koncertas "Odyssey of the Warrior": remembering historical events, honoring forgotten heroes and thematic concert
Rugpjūčio 15 d. August 15	Turgeliai Akmenynė	Žolinė Assumption of Mary

Rugpjūtis-rugsėjis August-September	Rūdninkai	„Atsisveikinimas su vasara“ "Goodbye to Summer"
Rugsėjis-spalis September-October	Turgeliai Rūdninkai Akmenynė Medininkai	Rudens derliaus šventės (sodo ir daržo gėrybių parodos, konkursai, žaidimai, koncertai) Harvest festivals (exhibitions of harvest, contests, games, and concerts)
Spalio 1 d. October 1	Rūdninkai Turgeliai Akmenynė	Tarptautinė pagyvenusių žmonių diena (vakaronės, koncertai) International Day of Older Persons (evening events and concerts)
Spalio 12 d. October 12	Tabariškės	Tautodailininkės Anos Krepštol mirties datos minėjimas Commemoration of Anna Krepštol's death
Lapkričio 11 d. November 11	Turgeliai Rūdninkai Akmenynė Jašiūnai	Lenkijos Respublikos Nepriklausomybės dienos skirti akademiniai renginiai Academic events for the Poland's Independence Day
Lapkričio mėn. November	Rūdninkai Jašiūnai Turgeliai	Andrejaus vakaronės (papročiai ir tradicijos, žaidimų ir burty vakaronės) Andrej's evening events (customs, games and magic)
Gruodžio 24 d. December 24	Turgeliai Rūdninkai Akmenynė Jašiūnai Medininkai	Šv. Kalėdų renginiai Christmas events

Piktogramos Pictograms		
	Katalikų bažnyčia	Catholic church
	Mečetė	Mosque
	Stačiatikių / sentikių cerkvė	Orthodox / Old Believers church
	Architektūrinis kultūros paveldo objektas	Architectural cultural heritage site
	Dailės paveldo objektas	Cultural heritage site of Fine Arts
M	Muziejus	Museum
	Apžvalgos aikštelė	Scenic viewpoint
	Pėsčiųjų turizmo trasa	Pedestrian tourism route
zoo	Zoologijos sodas	Zoo
	Autobusas	Bus
	Traukinys	Train
	Kaimo turizmas	Rural tourism
	Svečių namai	Guest house
	Atokvėpio vieta	Respite area
	Poilsiavietė	Rest area
	Jodinėjimas	Horseback riding
A	Autobusų stotis	Bus station
G	Geležinkelio stotis	Train station

Vilniaus rajono vietos veiklos grupės užsakymu
leidinį parengė VšĮ „Turizmo plėtros institutas“

The publication was compiled and published by
the Institute of Tourism Development
on behalf of the Vilnius District Local Action Group

www.vrvvg.lt
www.tpi.lt

Dizainerė | Designer
Gitana Jurkienė

Fotografijų autoriai | Photographed by:

V. Antanavičiūtė

G. Jankauskaitė

D. Špokas

Vilniaus miškų urėdija

Šalčininkų miškų urėdija

Turizmo plėtros institutas

Tiražas | Edition 2000

Spausdino | Printed by
S. Jokužio leidykla-spaustuė
www.spaustuve.lt

Leidiny s parengtas įgyvendinant Vilniaus rajono vietos veiklos grupės ir Šalčininkų rajono vietos veiklos grupės bendradarbiavimo projektą „Medinis kultūros paveldas Šalčininkų ir Vilniaus rajonuose“ finansuotą Lietuvos kaimo plėtros 2007 – 2013 programos lėšomis.

The publication has been prepared by implementing the cooperation project called „Wooden cultural heritage in Šalčininkai and Vilnius regions“ by Vilnius region local activity group, financed under Lithuanian rural development 2007-2013 program.